

butlletí de l'arxiu

publicació periòdica de l'arxiu municipal de Palafrugell

número 18, 2a època

hivern 2008

Més espai per a la documentació

Nomèclator dels carrers

Publicacions incorporades a la biblioteca auxiliar

Indústria de guerra a Palafrugell

Un treball molt oportú: l'altra batalla de les illes Formigues

Més espai per a la documentació

A finals de gener han acabat les obres a l'antiga nau destinada a aula taller, a tocar l'escorxador, que s'ha adequat com a dipòsit de documentació i on s'hi han instal·lat prestatgeries metàl·liques fixes. Hi ha dos nivells de prestatgeries, planta baixa i pis, i en total hi caben 1.300 metres lineals de documentació. Si sumem aquests metres als que ja hi ha a can Rosés (ocupats en un 90%), tenim en total 3.100 metres lineals per conservar en bones condicions els documents del municipi. El projecte ha estat realitzat per l'Àrea de Projectes i Obres de l'Ajuntament i l'empresa que l'ha portat a terme és Construccions i Promocions Anemco SL. Les obres han costat 174.625,82 euros i s'han realitzat en dues fases, aprovades al maig i a l'octubre de 2007.

Fotografies Josep Lois

No tota la documentació generada per l'Ajuntament es conserva: en aquest butlletí informem periòdicament de l'aprovació per part de la Junta de Govern Local dels calendaris de conservació i eliminació de documents de les diferents àrees, d'acord amb les taules que periòdicament publica al DOG la Generalitat de Catalunya (l'últim calendari aprovat és el 30 de novembre passat, de l'Àrea de Cultura i de l'Oficina Municipal d'Habitatge).

En els calendaris es fixa quins són els documents que tenen valors jurídics o informatius i que cal conservar de manera permanent i quins són els de conservació temporal i en quins terminis. Això permet estalviar espai i feina; per comptabilitzar-ho podem dir que de 2003 a 2007 s'han eliminat 138,32 metres lineals de documentació a les oficines (988 capsos) i s'ha transferit a l'arxiu Municipal 162,96 ml. (1.642 capsos).

Quant de temps trigarem a ocupar aquests 1.300 metres lineals? Dependrà dels fons que ingressin a l'Arxiu particulars i entitats vinculades a Palafrugell, del creixement del municipi, i de les transformacions de l'administració local, que viu un procés de transició des de la utilització en exclusiva del paper a una utilització creixent de les tecnologies de la informació i la comunicació. Els nous suports estalvien espai i permeten noves utilitats, i els nous documents requereixen noves pautes d'organització, de preservació i d'accés.

Nomenclator dels carrers

Joan Vilardell Caixàs, mestre jubilat i col·laborador de l'Arxiu, ha treballat durant quatre anys en el nomenclator dels carrers de Palafrugell. En Joan ha consultat bibliografia i documentació i ha recorregut a informacions orals per poder elaborar 634 fitxes amb el nom, la descripció del nom (més exhaustiva en el cas de personatges, llocs i temes referits a Palafrugell), la data de la denominació i les variacions al llarg del temps. El projecte d'elaboració del nomenclator s'ha coordinat des de l'Arxiu Municipal i ha rebut el suport de diferents àrees de l'Ajuntament (Secretaria, Servei d'Informació Cartogràfica i Administració oberta, participació i atenció ciutadana) i de l'Oficina de Català. El resultat es pot consultar des de l'1 de febrer a www.palafrugell.cat, a l'apartat [Plànols i carrer](#).

Foto Xavier Pareras. En Joan Vilardell en plena feina a l'Arxiu. Una vegada enllestit el nomenclator de carrers, en Joan continua treballant en la resta de la toponímia local: arbres, camins, masos, paratges...

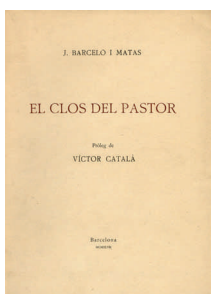

Foto Erica Corbatera/Alicia Santomà. Una de les antigues plaques de nom de carrer de terra cuita, del segle XIX, que han estat restaurades recentment. En hi ha també al carrer Nou, al de sant Martí, i al de la Surera Bertran (amb l'antic nom de carrer del Cementiri).

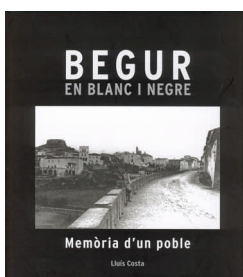
Publicacions incorporades a la biblioteca auxiliar de l'AMP

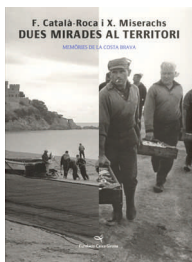
“Albert de Quintana i Combis, entre la poesia i la política”. *Revista de Girona*, núm. 245, novembre-desembre 2007. El dossier sobre Albert de Quintana i Combis (Torroella de Montgrí, 1834-Girona, 1907) inclou “El catalanisme i la burgesia surera al tombant del segle XIX” de Jordi Turró, en el qual s’analitzen els primers moviments catalanistes a Palafrugell, i “Albert de Quintana i Palafrugell” de Xavier Xargay, on trobem –amb l’excusa de la publicació d’un poema de Quintana a la revista *Emporium*- un retrat dels lletraferits baixempordanesos de l’època.

Barceló Matas, Josep. *El clos del pastor*. Barcelona 1947. Un recull de poesia del mestre que ha donat nom a una escola de Palafrugell. Inclou un interessant pròleg de Víctor Català. A l’Arxiu podeu consultar altres obres seves: els llibres *Poema del pa* (1950) i *Poema de l’Empordà* (1956); la sardana titulada *La sardana dels records* (1951), amb música de Frederic Sirés (fons La Taponera); i l’himne de l’Ateneu Palafrugellenc, en un carnet de soci de l’entitat.

Costa, Lluís. *Begur en blanc i negre. Memòria d’un poble*. A.B.C. Edicions. 2007. Les fotografies, procedents majoritàriament de l’Arxiu Municipal de Begur, són les protagonistes d’una publicació que, fa un pas més en l’estudi i la difusió de la història de Begur i la seva gent. El llibre inclou una interessant fotografia d’Esclanyà del fons del fotògraf Jaume Ferrer Massanet (1872-1922), conservat a l’Arxiu Municipal de Palafrugell.

F. Català Roca i X. Miserachs. Dues mirades al territori. Memòries de la Costa Brava. Fundació Caixa Girona. Catàleg de l’exposició al Centre Cultural de Caixa Girona, Fontana d’Or, del 19 de juliol a l’11 de setembre de 2007.

La torre Ferrera. Revista cultural de Mont-ras. Núm. 0. Desembre de 2007. A Mont-ras neix una nova revista i ho fa amb el nom de la torre que hauria donat nom al poble. Hi trobem, entre altres articles, “El mil·lenari de Mont-ras i la torre Ferrera” de Joan Badia-Homs, on es recorda que el primer document on hi figura el nom del poble (i també Palafrugell) és del 3 de novembre de l’any 988 i s’explica l’evolució del topònim: Torroella al segle X, Torroella de Mont-ras als segles XI-XII i Mont-ràs a partir del segle XIII.

Indústria de guerra a Palafrugell

TV3 ha produït el documental *Del pintallavis a la bala. La indústria de guerra a Catalunya*, dirigit per Montserrat Besses, amb l'objectiu d'explicar la transformació de la indústria catalana en indústria de guerra durant el període 1936-1939 que va afectar a unes 50.000 persones. L'equip del programa ha consultat els fons de l'AMP i del Museu del Suro. El documental s'ha emès el passat 29 de novembre i els seus continguts es poden a www.tv3.cat/industriadeguerra, a més d'informació complementària i les entrevistes senceres als testimonis, entre els quals hi ha Emília Marquès (1921) i Enric Xicoira (1917-2007) que treballaven en la fabricació d'espoletes als tallers mecànics de Palafrugell. El web permet, també, que s'incorpori informació de persones que puguin fer noves aportacions.

Colecció Salvador Puig

Un treball molt oportú: L'altra batalla de les illes Formigues

Fotografia Lluís Maimí

Eduard Cruz Gifreu, estudiant de segon de Batxillerat a l'IES Frederic Martí Carreras, ha cedit a l'Arxiu una còpia del seu treball de recerca, del qual és tutora la professora Olga Oliver, titulat *L'altra batalla de les illes Formigues*. En un moment en què els ajuntaments de Palafrugell, Mont-ras i Palamós estan treballant en la delimitació i fitació entre els seus termes en relació a les Illes Formigues, el treball de l'Eduard és molt oportú. En les seves pàgines hi trobem una anàlisi detallada de dos documents bàsics: la sentència arbitral del rei Martí (1400) i la delimitació de termes de 1717, conseqüència de l'anterior, en la qual es realitza una manifestació expressa d'ús compartit entre Palafrugell i Palamós. L'estudi documental es completa amb l'anàlisi de l'entorn històric i dels diferents arguments utilitzats fins avui en la discussió sobre a quin o a quins termes municipals cal adscriure l'illa, i amb el plantejament final de les conclusions de l'autor: des del punt de vista històric i jurídic, els drets de Palafrugell sobre les Formigues són ben legítims i tenen una continuïtat des del segle XV fins XXI.

Coordinació
M. Concepció Saurí
Lidia González

Correcció
Oficina de Català
de Palafrugell

Arxiu Municipal de
Palafrugell
Servei de Gestió
Documental i Arxiu

Pl. de l'Església, 8
Edifici Can Rosés
17200 Palafrugell

Telèfon 972307854
arxiu@palafrugell.net
www.palafrugell.net/
la ciutat/serveis/arxiu
municipal

Horari
dimarts a dissabte
de 9 a 14h
divendres tarda, de
15 de setembre a 15
de juny, de 16 a 19h